

AZ ÉRMELLÉKI REF.
EGYHÁZMEGYE

• | 1914 évi szept. hó 23-án
• | Székelyhidon tartott
rendes közgyűlésének

Jegyzőkönyve.

KIADTA:

SZABÓ ZOLTÁN

EGYHÁZMEGVEI FŐJEGYZŐ.

*AZ ÉRMELLÉKI REF.
EGYHÁZMEGYE*

1914. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 23-IK NAPJÁN

□□□□□ SZÉKELYHIDON TARTOTT □□□□□

RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Kiadta:

Szabó Zoltán

egyházmegyei főjegyző

AZ ÉRMELLÉKI REF. EGYHÁZMEGYE

1914. évi szeptember hó 23-ik napján Székelyhidon
tartott rendes közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak :

Végh József esperes és dr. Babós János egyházmegyei
gondnok elnöklete alatt :

a) Tanácsbírák :

Egyházi részről :

Világi részről :

Bányay László
Takács Zsigmond
Szabó Mihály
Balogh Ferencz
Lengyel Pál
Jakab Lajos

Bónis Elemér
Magyary Miklós

b) Tisztviselők :

Szabó Zoltán lelkészi főjegyző
dr. Várady Miklós világi főjegyző
Bodor Pál lelkészi aljegyző
Szunyogh Barnabás világi aljegyző
Takács Zsigmond egyházmegyei pénztárnok
Bányay László egyházmegyei számvevő
Kalmár István orsz. lelkészi nyugd. int. pénztárnok.

c) **Az egyházak képviselőiben :**

- Albis : Kalas István l., ifj. Gonda József g.
Álmosd : Székelyhidya Béla l., Nagy Bálint g.
Apátkeresztur : Csuka Ferencz l.
Asszonyvására : Bakos József l.
5 Bagamér ; Bányay László l., Bertalan Dániel g.
Bályok : Kalmár István l.
Berettyószéplak : Egei István sl.
Bihardiószeg : Fias Kálmán l., B. Nagy Sándor g.
Biharfélegyháza : Balogh Zsigmond g.
10 Biharvajda : Kovács Gábor l.
Csokaly : Simon Imre l.
Érábrány : ifj. Debreczeny László l.
Éradony : Laczák Dezső l., Bakó Imre g.
Érbogyoszló : Jakab József l., Somlyai József g.
15 Érkeserü : S. Nagy József hl., Nagy József g.
Érköbölkut : Varga Béla l., Bónis Elemér fg.
Érmihályfalva : Végh József l.
Érolaszi : Dajka István l.
Érsemjén : Szatmáry Károly l.
20 Értarcsa : Molnár József l.
Gálospetri : Takács Zsigmond l.
Hegyközszentimre : Lovász Béla l., P. Kocsis József g.
Hegyközszentmiklós : Silye Gábor l., Kozma Imre g.
Kiskereki : Lengyel Pál l.
25 Kokad : Bokor Pál l.
Kóly : Kovács László l.
Magyarkécz : Balogh Imre l.
Margitta : Balogh Ferencz l., Ungvári Lajos fg.
Micske : Rác Lajos l., Zöld István g.
30 Mónospetri :
Nagyléta : Radó József l., Smerna Dániel g.
Ottomány : Szabó Mihály l.
Piskolt : Thamássy Géza sl.
Poklostelek : Kiss Sándor l., Karajos Imre g.
35 Szalacs : Cs. Nagy Dániel sl., Bakó János g.

Székelyhíd : Szabó Zoltán l., Kulcsár József g.
Szentjobb : Csokonay József l., Mikó István g.
Tóti :
Ujléta : Bogdán János l.
40 Vedresábrány K. Szabó József l., Adorján János pr.

d) Választott tanítói-képviselők.

Molnár Antal (Bagamér) Szatmáry Károly (Bályok)
Kiss Lajos (Bihardiószeg) Csóka Lajos (Asszonyvásár)

79. sz. Végh József esperes buzgó imádságban emlékezik meg arról a mérhetetlen küzdelemtől, melyet az igazság, világosság és szabadság ügyének védelméért 2 hónap óta honfiaink vivnek. Fohászában kéri a gondviselő Istent, — az igazságnak örök védőjét, — hogy győzelemmel koronázza meg igaz ügyünknek zászlaját, vezesse mielőbb diadalra honfiainkat s azután — a nemes harcz dicső megharczolása után — haza szeretteik közé. Majd egyházmegyénk munkájáról emlékezik meg s ennek munkásaira kéri Isten áldó kegyelmét.

Dr. Babós János, egyházmegyei gondnok megnyitó beszédében rámutatott arra, hogy a háborúnak hullámai, — melyeket a nemzetek egymás ellen folytatnak — eljutottak hozzánk is, érintették érimelléki egyházmegyénket is. Megérzi ennek hatását mindenki s minden intézmény s így egyházmegyénk is. Legjobban talán tanügyünk fogja megsínleni a miatt, hogy derék tanítóink közül többeket bizonytalan ideig az egyházaknak nélkülözniök kell. E miatt maradt távol mostani közgyűlésünkről két buzgó világi tanácsbíránk is s ez az oka annak, hogy mostani közgyűlésünk tárgysorozatába, csak a halasztá t nem tűrő, legszükségesebb ügyek vétettek fel. Majd

megemlékezik arról a veszteségről mely egyházmegyénket a közelmúltban Fazekas Imre érkeserüi lelkész halálában érte, ki a puritán lelkészek mintaképe s egyházmegyénknek hosszú időn keresztül aljegyzője, főjegyző s tanácsbirája volt. Végül szeretettel üdvözli a megjelenteket s az elnökség nevében

a közgyűlést megnyitja.

80. sz. A gyűlés megnyitása után lelkészi főjegyző számba veszi a közgyűlés alkotó tagjait.

Az elnök megállapítja, hogy az elől megnevezett tagok az elnökséggel együtt 66 vannak jelen. Távolmaradását betegségével igazolta Végh Lajos biharfélegyházai lelkész; hadba vonulások miatt nem jelenhettek meg Farkas Gábor és Papszász Lajos tanácsbírák és dr. Gulácsy Sándor e. m. ügyész.

81. sz. Esperes beterjeszti az egyházmegye vallás-erkölcsi és anyagi állapotáról szóló részletes évi jelentését:

Esperesi jelentés

az érmelléki ref. egyházmegye 1913. évi vallás-erkölcsi
és anyagi állapotáról.

Nagytiszteletü és Tekintetes

Egyházmegyei Közgyűlés!

Már jelentésem kezdetén a *legmélyebb* hálaérzete tölti el lelkemet egyházmegyénk *buzgó* világi nagyjai iránt, kik a kánonszerű egyházlátogatás fontos munkájában a legnagyobb buzgósággal kikérték s kivették részöket.

A bihardiószegei körben esperes mellett Pappszász Lajos tanácsbíró ; a margittai körben Takács Zsigmond egyházi s Magyary Miklós világi tanácsbíró ; az érmihályfalvai körben Balogh Ferencz egyházi s Fáter István világi tanácsbíró, a székelyhidi körben Szabó Mihály egyházi s Farkas Gábor világi tanácsbíró végezték *nagy körültekintéssel* a vizsgálatokat. Minden bizottság mellett ott volt az illető kör lelkész és tanító dékánja is.

A nagylétai egyház nagyon nehéz s kényes kérdéseinek sikeres megoldhatása végett a vizsgálatra személyesen kijött s közreműködött Dr. Babós János egyházmegyei gondnok ur is.

Midőn fentemlitett uraknak *ismételten* köszönetet mondok, a rendelkezésemre szolgáló adatok alapján jelentésemet a következőkben van szerencsém megtenni.

I. Vallás-erkölcsi állapot.

Közös gyarlóságok mint a múltban, úgy ma is találhatók; vallás iránti közöny, Istenkáromlás, itt-ott a szeszes italok métehtelen élvezete a *gyakran ismétlődő jelenségek* közé tartoznak.

Az isteni tisztelet ünnep és vasárnapokon kellő buzgósággal gyakoroltatik. A délutáni istentiszteletek alkalmával káté s bibliamagyarázat tartatik 29 helyen; pusztán imádságot mondanak ' Apátkeresztur, Asszonyvására, Érkeserü, Érköbölkut, Érsemjén, Kokad, Ottomány, Tóti s Vedresábrány egyházakban. Hegyközszentimrén egyáltalában nem tartatik vasárnap délután istentisztelet.

A kétköznapi bibliamagyarázat nagy általánosságban az adventi s bőjti hetekre szoritkozik. Hétköznapiokon 11 helyen mindennap a többi helyeken csak bizonyos napokon, legtöbbször csak egyházkezőknek tartatik istentisztelet.

A vallásos élet fokozása érdekében különösebb tevékenységet fejtett ki Érábrány s Éradony; előbbi vasárnapi iskolát vezet nemcsak Érábrányban, de Kohányban is, s heti 3 órán evangélizáló összejöveteleket rendez; utóbbi adventtől husvétig minden szerdán vallásos estélyeket tart, hol a kántor éneklése után szavalat, szabadelőadás, bibliamagyarázat tartatik a hivek buzgó részvétele mellett. Margitta a reformáció emlék-napján tart felolvasást; Magyarkécz, s Hegyközszentmiklós *téli időben* szórványosan rendeznek vallásos estélyeket. Szalacs, Nagyléta, Érmihályfalva, Érsemjén, Értarcsa *énekkarokat* szerveztek, s ezek bevonása mellett tartanak vallásos irányu összejöveteleket. — A fel nem sorolt egyházakban a vallásos élet fokozása érdekében a „Téli Ujság“ s más folyóiratok megrendelésén kívül alig tétetik másféle intézkedés.

A konfirmáció tanítását 19 lelkész személyesen vezeti a többi helyeken a *lelkész felügyelete* mellett a tanító végzi. A konfirmáció csaknem kivétel nélkül *évváró vizsgát követő vasárnap* eszközöltetik.

Az urvacsorát a beadott jegyzőkönyvek szerint 6 esetben 35,972-en vették fel. A betegek rendszerint urvacsoraosztás alkalmával vesznek urvacsorát, de kívánatra bármikor,

Szektáriusok közül:

Nazarénus: 13.

Baptista: 431.

Felekezetnélküli: 416.

Egyházi szertartást mellőztek: 71 esetben.

Vadházasságban él: 94 pár.

Viszálykodó házas van: 25 pár.

Áttért hozzánk: 12.

Kitért: 9.

Felekezet nélküli lett: 3.

A szegényekről a polgári község gondoskodik csaknem minden helyen.

Egyház s iskola javára tett adományok.

1. *Albis.*

A szent asztalt mind a 6 esetben a hivek buzgósága látta el kenyérrel s borral 40 korona. Kovács Gábor 10, Nagy Károly 10, Halász József 5, Osváth Lajos 20 koronát adtak az egyháznak, néh. Erdei Imre harangalapra 50 koronát, özv. Nagy Imréné 3 koronát adományozott. Perselypénz begyűlt 42.96 kor.

Összesen: 140.96

2. *Álmosd.*

Nagy Mórirczné 50 korona, Horváth Antal 20 korona, Dóka Mihály 5 korona, Fényes Etelka 42.19 korona, Miskolczi Jenő 41.68 korona, Fráter Zoltán 92.57 korona, Fráter Imre 77.89 korona, a *Chernel óvoda* 190 koronát adományoztak az egyháznak.

Összesen: 519.33

3. *Apátkeresztur.*

4. *Asszonyvására.*

Urvacsorai kenyeret adományoztak 20 korona.

Összesen: 20.—

5. *Bagamér.*

Temetőkert kerítéséhez : Pál Sára 20 korona,
Székely Sára 10 korona. Orgona javításra: Komán
Zsófia 40 korona. Az egyház szükségleteire többen :
58 koronát adományoztak. A szent asztalt a hivek
látták el 80 korona értékben. Összesen : 208.—

6. *Bályok.*

Gróf Károlyi Imre az urasztalához kenyér s
bor 36 korona 92 fillér; cselédadóváltság 100 kor.
Perselypénz begyűlt : 23.10 korona. Összesen : 160.02

7. *Berettyószéplak.*

Urvacsorai kenyér s bor a hivektől 70 kor.
Összesen : 70.—

8. *Bihardiószeg.*

Özv. Tassi Ferenczné hagyománya : 20 kor.
Kiss József 10 kor. Nagy Ferencz s neje 100 kor.
Szabó János 3 kor. Nagy Sándor 1 kor. Takarékpénztár 98 kor. Polgári ifjuság 104 koronát ; kenyérré : Kárándi István 3, özv. Szabó Ferenczné 3, Sajó Sándorné 3 k.-nát adományoztak. Összesen : 345.—

9. *Biharfélegyháza.*

Kerecsényi Sándor és neje egy szószéki terítőt adományoztak 150 korona értékben. Albert Ferenczné 20 korona, Sebestyén Bálintné 15 kor., Simon Etelka sógora Borbély József 20 korona, Sebestyén Lajos 10 korona, Kóródi Juliánna 20 korona, Balogh Sándor 20 koronát adományoztak. Összesen : 255.—

10. *Biharvajda.*

Szilágyi István s fia szószéki terítőt ajándékoztak 132 kor. értékben ; a szent asztalt a hivek látták el 28 kor. értékben. Összesen : 160.—

11. *Csokaly.*

A szent asztalt a hivek látták el 50 korona.

Összesen : 50.—

12. *Érábrány.*

Ref. segélyegyleti segély 200 korona, a hivek kenyeret és bort adtak 40 korona, perselyyénz 24.30 korona.

Összesen : 264.30

13. *Éradony.*

Urvacsorai kenyér s bor 60 korona, perselypénz 20.06 korona, bálók jövedelméből 135.26 kor. vall. és közokt. miniszter ingyen tanszereket adott 150 korona értékben, földmivvelésügyi miniszter népkönyvtárt ajándékozott 500 korona értékben.

Összesen : 865.32

14. *Érbogyoszló.*

Somlyai József harangra 20 koronát, Borsi Rozália orgona alapra 100 koronát, a szentasztal ellátására egyesek 40 koronát adományoztak.

Összesen : 160.—

15. *Érkesezü.*

A hivek látták el a szent asztalt 60 korona

Összesen : 60.—

16. *Érköbölkút.*

Oláh Károlyné szegény alapra 20 koronát; Hitelszövetkezet iskolás gyermekek részére 30 kor; Ref. segélyegylet 114 koronát adományoztak. A szent asztalt a hivek látták el 40 kor. értékben.

Összesen : 204.—

17. *Érmihályfalva.*

Perselypénz 143.80 korona, Egyesült takarékpénztár 20 pár csizmát szegénytanítóknak 160 kor.

Dobos Sándorné az urasztalához kendőt, Aranyics Juliánna tüll teritőt, Kurta Jánosné a papszékre bársony huzatot adott. A szent asztalt minden esetben a hivek látták el 120 korona értékben.
Összesen : 423.80

18. *Érolaszi.*

Perselypénz 28.60 kor., báljövedelem 77,04 K.
Összesen : 105.64

19. *Érsemjén.*

Székely József orgonára 20 korona, az egyház szükségeire Gazsi József 50 korona, Nagy Lajosné 25 koronát adományoztak. A szent asztalt a hivek látták el 60 kor. értékben.
Összesen : 155.—

20. *Értarcsa.*

A szent asztalt a hivek látták el 40 korona értékben. Ökrös Józsefné egy teritőt 10 korona értékben, Szilágyi Bálint 100 koronát adományoztak az egyháznak.
Összesen : 150.—

21. *Gálospetri.*

Zefer Ferenczné 20 koronát, Zefer Andrásné egy asztalteritőt 50 korona értékben adományoztak.
Összesen : 70.—

22. *Hegyközszentimre.*

Az urasztalt a hivek látták el. 60 korona.
Összesen : 60.—

23. *Hegyközszentmiklós.*

24. *Kiskereki.*

Lengyel Pál lelkész és neje a szent asztalra egy diszes teritőt adományoztak 120 korona értékben ; az urasztalát a hivek látták el 28 korona értékben. Perselypénz : 8.78 kor. Összesen : 156.78

25. *Kokad.*

Urasztalához többen bort s kenyeret 60 kor.
Összesen : 60.—

26. *Kóly.*

Urasztalához többen bort s kenyeret 60 kor.
Összesen : 60.—

27. *Magyarkécz.*

Kovács József hagyatékából 16.42 korona,
tanítóilak építési alaphoz többektől 71.60 korona
Összesen : 87.92

28. *Margitta.*

Egyházi és iskolai célokra: Kereskedelmi Bank
Margitta 140 korona, Margittai Takarékpénztár
100 korona Margittai Népbank 80 korona, Margittai
Temetési Társulat 133 korona, béli felülfizetések-
ből 285.50 korona. — Szegény gyermekek felru-
házására: néh. Pataki József (róm. kath.) 50 kor.
alapítványszerű hagyományt ad, ugyan e célra
Halász Sándor 9 koronát, Szücs István 1 koronát
ad. — Török Vincze karczagi lelkész „néhai Török
István egyházfentartási alap czimen“ 1000 koronát
adományoz. Az egyház szükségleteire: Ásók János
10 korona, N. N. 8 korona, Dobó Gyula jutalom-
könyvekben 40 koronát adományoznak. Iskolai fel-
szerelésekre a növendékektől 102.20 korona gyült
be. Perselypénz; 128.46 korona. Az urasztalát a
hívek látták el 54 korona értékben Összesen : 2141.16

29. *Micske.*

Az urasztalát a hívek látták el 38.48 korona
értékben. Füzessy Eudre 2 kor. Összesen : 40.48

30. *Monospetri.*

Horváth Péter jegyző adománya: 10 korona.
Perselypénz 14.92 korona, Összesen : 24.92

31. Nagyléta.

Harangpénz egyházi segélyalapra 230 korona.
Nagylétai Takarékpénztár iskolai jutalomra 30 kor.
Takács Zsigmond tanácsbíró ajándéka szintén
iskolai jutalomra 20 korona. Összesen : 280.—

32. Ottomány.

A hívek az urasztalához kenyeret adtak 24
korona, lelkész minden alkalommal bort 30 korona
értékben. P. Kovács András s Mészáros Terézia az
orgonára 1000 koronát adnak. Összesen : 1054.—

33. Piskolt.

A hívek az urasztalát ellátták 60 korona ér-
tékben ; Schvarcz Hugó adománya 5 korona.
Összesen : 65.—

34. Poklostelek.

A hívek az urasztali bort s kenyeret adják
24 korona értékben. Hitelszövetkezet templom-
alapra 114 koronát ; legátusnak : Gál Mihály 30
koronát, Kiss Sándor 30 koronát, Hitelszövetkezet
30 koronát, Tunyoghy Emil 15 koronát, László
Ferencz 6 koronát adnak. Összesen : 249.—

35. Szalacs.

Iskolás gyermekeknek : Zsigó Endréné 20
korona, Tamás Andrásné 10 korona értéket adnak.
Ruhának valóra 21 korona, ingyentankönyvre
103.46 korona. Ösztöndíj 14 kor. Összesen : 168.46

36. Székelyhid.

Érmelléki Takarékpénztár orgona alapra 50
korona. Népbank a szegény gyermekeknek 75 kor.
Katona Erzsike urasztali teritőt 20 korona, Ga-
csádi Róza teritőt 40 korona, Szondi Istvánné egy
nagy s két kisebb teritőt 8 korona, adományoznak.

Mulatságból befolyt 142 korona. Perselypénz 97.74 korona. Az urasztalát a hivek látták el 72 korona értékben. Összesen : 486.74

37. Szentjobb.

Orgona alapra : Antalné 50 korona, Kiss Endre 2 korona, Mészáros Márton 100 korona. Összesen : 152.—

38. Tóti.

A szentasztalt a hivek látták el 37.60 korona. Összesen : 37.60

39. Ujléta.

Halmi Rákhel 10 korona, Kiss Bénéjáminné szószékterítő 25 korona értékben adományoztak. Az urasztalához a hivek bort s kenyeret adtak 30 korona értékben. Összesen : 65.—

40. Vedresábrány.

Urvacsorai kenyér s bor a hivektől 24 korona értékben. Perselypénz 19 korona 48 fillér. Összesen : 43.48
Az egyházak jótékony célokra adakoztak : 1,022.73
A hivek jótékonycélu adománya iskolai s egyházi célokra : 9,658.91

II. Anyagi élet és igazgatás.

A presbyterium minden egyházban törvényszerűleg meg van alakítva. Jegyzőkönyveit 3 hely kivételével mindenütt a tanítók, mint rendes egyházi jegyzők vezetik. Anyakönyvek minden egyházban rendszeren s pontosan vezetnek. Kitértek, áttértek anyakönyve, aranykönyv minden egyházban van. A hivatalos kiadványok,

jegyzőkönyvek a sokszorosított körrendeletek megőriztetnek. Leltár mindenütt van, s törvényesen kiigazított. Lelkészi napló, iktatókönyv, postakönyv nem hiányzik sehol. Az egyház ingatlanai rendezve, s telekkönyvezve vannak.

Az 1913 évi számadásokról számvevőszékünk tavaszi közgyűlésünk elé részletes jelentését beterjesztette, itt csak az évi számadások számszerű végeredményét tüntetem, fel. Ezek szerint 1913. évben gondnoki száma-

dás bevételei voltak összesen: 399,188.22 K

kiadásai » » 383,772.69 »

Maradvány 15,415.53 K

Kintlevő követelés 19,497.66 »

Bagamér 106.53 korona Érábrány 132.05 korona
Micske 7.62 korona tulfizetést tüntett fel, holott ilyennek lenni nem szabad. Miből fizette ki, ha nem vette be? Ha pedig a gondnok, vagy lelkész előlegezte, be kellett volna az összeget mint bevételt is illeszteni a számadásba, s mindjárt eltűnt volna a tulkiadás.

Alapok és alapítványok.

Sorsz.	Egyház község neve	AZ ALAP MEGNEVEZÉSE	Értéke egyenként	Értéke összesen
1	Albis	1. Harangalap 2. Orgonaalap 3. Sass Károly-féle iskolai a. 4. Osváth Lajos alap 5. Egyházfentartási alap 6. Ingatlan-temetőföld ára-a.	1369.— 524.— 362.20 75.11 106.63 1800.—	4236.94
2	Álmosd	1. Fráter Imre alap 2. Horváth Endre alap 3. Fráter Géza alap 4. Fráter Ferencz alap 5. Zsigó Endréné alap 6. Egyházfentartási alap	600.— 1500.— 256.98 400.— 400.— 1544.48	4701.46
3	Apátkeresztur	1. Egyházfentartási alap 2. Harangalap 3. Magtár vagyon 34 hl. gab.	558.— 80.— 476.—	1114.—
4	Asszonyvására	1. Egyházi alap	7332.—	7332.—
5	Bagamér	1. Ármós Bálint és János a. 2. Kiss Sándor és társai alap 3. Tanítói fizetés 4. Ármos Sándor fa 5. Építkezési 6. Tanszer 7. Orgona javítási 8. Temető kerítés 9. Urvacsorai bor 10. Iskolai segély	8000.— 7823.39 5099.42 3701.20 276.45 191.26 143.93 145.62 291.60 149.94	25822.21
6	Bályok	1. Bárczay alap 2. Egyházfentartási alap 3. Orgona alap	500.— 1000.— 353.40	1853.40
7	Berettyószéplak	1. Kiss Lajos-féle alap 2. Biró Péter alap 3. Takács József alap	881.50 118.46 200,—	1199.96

Sorsz.	Egyházközség neve	AZ ALAP MEGNEVEZÉSE	Értéke egyenként	Értéke összesen
8	Bihardiószeg	1. Közsükségleti alap 2. Orgona alap 3. Templomkert alap 4. Tanügyi alap 5. Successionalis alap 6. Építkezési alap 7. Magtár alap 8. Ingyen iskoláztatási a.	2082.25 905.50 169.17 835.68 267.— 1901.61 1929.31 4358.44	11291.15
9	Biharfélegyháza	1. Egyházfentartási alap 2. Tandij alap 3. Tanszer alap	955.— 545.83 368.52	1869.35
10	Biharvajda	Nincs.	—	—
11	Csokaly	1. Orgona alap 2. Templom alap 3. Egyházi alap 4. Torda alap 5. Takarékmagtár a. (60kőb.) 6. Noszlopy alap	2095.08 4000.— 120.— 80.— 840.— 2000.—	9135.08
12	Érábrány	1. Torony alap 2. Tanítói állás alap 3. Vasuti földár alap 4. Hősövény földár alap 5. Egyh. fentart. a. 1 évi adóse. 6. Gyepüpenz 7. Magtár	12095.46 231.76 400.— 80.— 464.45 114.40 227.40	13613.47
13	Éradony	1. Szatmári alap 2. Templom építési alap 3. Kiss Miklós alap 4. Régi dalárda alap 5. Pete Lajos alap 6. Orgona alap 7. Lelkészi szőlő alap 8. Takarékilag kezelt alap 9. Építési alap	2081.42 2162.98 532.89 60.— 49.60 264.16 857.70 80.33 3374.80	9163.68

Sorsz.	Egyházközség neve	AZ ALAP MEGNEVEZÉSE	Értéke egyenként	Értéke összesen
14	Érbogyoszló	1. Orgona alap 2. Egyházfentartási alap 3. Adócsökkentési alap 4. Énekkar alap 5. Tankönyv alap	516.14 2070.43 290.— 200.— 50.—	3126.57
15	Érkeserü	1. Bányay László alap 2. Ujvári Ödönné alap 3. Gábor Bálint alap 4. Közszükségleti tőke alap	1000.— 213.14 800.— 1772.55	3785.69
16	Érköbölkut	1. 50 éven át növekedő a. 2. Szegény alap 3. Egyházfentartási alap 4. Tanítói lak javítási alap 5. Templom alap 6. Orgona alap 7. Harang alap 8. Biblia alap	213.20 105.42 1900.80 236.09 1663.16 534.47 35.10 17.12	4705.36
17	Érmihályfalva	1. Szatmári Gábor-féle 2 a. 2. Nemes Silye Borbála a. 3. Nagy János alap 4. Bihari Gergely alap 5. Véber alap 6. Papp Zsigmond alap 7. Kelemen István alap 8. Szabó Jánosné alap 9. Tóth János alap 10. Papp Gábor alap 11. Vida József alap 12. Nagy János alap 13. Szabó János alap 14. Dr. Steiner Mór alap 15. Nyiry Istvánné alap 16. Sonogyi György alap 17. Ölyüs János alap 18. Kovács Zsigmond alap	3160.— 908.— 738.48 348.— 230.— 160.— 160.— 80.— 117.08 80.— 250.24 100.— 100.— 400.— 40.— 100.— 200.— 50.—	7221.80

Sorsz.	Egyházközség neve	AZ ALAP MEGNEVEZÉSE	Értéke egyenként	Értéke összesen
18	Érolaszi	1. Faanyag alap 2. Magtár pénz s term. a. 3. Egyházfentartási alap	1420.— 600.— 6016.48	8036.48
19	Érsemjén	1. Belhivatalnoki faalap 2. Zsigó Endre iskolája a. 3. Orgona alap 4. Egyházfentartási alap 5. Kazinczy kert alap	6150.— 483.— 186.— 420.— 2062.50	9301.50
20	Értarcsa	1. Tóth alap 2. Dalárda alap	4000.— 161.92	4161.92
21	Gálospetri	1. Fráter Gedeon árva a. 2. „ „ lelk. fiz. jav. 3. „ „ egyh. célokra	353.80 386.40 386.40	1126.60
22	H-K-Sz-Imre	1. Tatai Nagy Klára alap 2. Egyházfentartási alap 3. Harang alap 4. Orgona alap 5. Magtár pénz alap 6. Magtár term. 4413 lit.	5088.94 148.86 1059.62 399.70 176.14 440.—	8573.26
23	H-K-Sz-Miklós	1. Magtár alap készpénz 2. „ „ 8900lit. term.	1285.54 890.—	2175.54
24	Kiskereki	Nincs.	—	—
25	Kokad	1. Kovács Sándor és magtár alap együtt kezelve	3556.69	3556.69
26	Kóly	1. Fodor Zsigmond alap 2. I.-VI. meg nem nevezett alapok vagyona	15027.14 5908.70	20935.85
27	Magyarkécz	1. Tankönyv alap 2. Tanítóilak-építési alap	200.— 539.26	739.26

Sorsz.	Egyházközség neve	AZ ALAP MEGNEVEZÉSE	Értéke egyenként	Értéke összesen
28	Margitta	1. Egyházfenntartási alap 2. Iskolai pénztár alap 3. Zakar-féle ösztöndij a. 4. Incze Lajos ruhasegély a. 5. Pálffy Károly tanítási a. 6. Templom javítási alap 7. Orgona alap 8. Török István e. fent. a.	11020.19 39.53 103.56 520.01 500.— 128.95 242.60 1005.44	13560.28
29	Micske	1. Magtár alap 208 hl.	2808.—	2808.—
30	Monospetri	1. 50 kor. részvény	50.—	50.—
31	Nagyléta	1. Magtár alap 2. Egyházi köza'ap 3. Jankovics-féle alap 4. M. Vass Imre alap 5. Nagy Ladányi Pongor a. 6. Pongorné alap 7. Pankotai-Tóth alap 8. Farkas Ferenczné alap 9. Tóth Sándor alap 10. Margittai István alap 11. Vida Ferencz alap 12. Egyházi segély alap 13. Fekete József alap 14. Berzi Sándor alap 15. Nagy Ferenczné alap	889.41 1620.— 200.— 200.— 350.— 680.— 450.— 300.— 100.— 200.— 100.— 450.— 50.— 50.— 200.—	5839.41
32	Ottomány	1. Magtár alap 2. Urvacsorai alap 3. Orgona alap	473.98 184.29 399.81	1058.08
33	Piskolt	1. Tanítói fizetés alap 2. Lelkészi " "	10008.— 420.—	10428.—

Sorsz.	Egyházközség neve	AZ ALAP MEGNEVEZÉSE	Értéke egyenként	Értéke összesen
34	Poklostelek	1. Magtár alap pénz term. 2. Szegény alap 3. Templomtető alap	1781.60 179.65 168.73	2129.83
35	Szalacs	1. Egyház fentartási átalak. alap 2. Egyház fentartási közköltő alap 3. Egyház fentartási Zsigó Endre fa alap 4. Iskolai tankönyv alap 5. Zsigó Endre tankönyv alap 6. Zsigó Endre ösztöndíj alap 7. Kovács Sándor ösztöndíj alap 8. Árvaügyi alap 9. Szegény alap 10. Takarékos magtár pénz 11. Egyházfentartási alap 12. Kötött célu alap	1333.80 4455.36 400.— 881.09 400.— 427.91 217.— 76.40 796.20 2105.86 234.78 242.34	11573.74
36	Székelyhid	1. Templomi székek alapja 2. Pástika alap 3. Temető alap 4. Harang s orgona alap 5. Szegény alap 6. Ártézikut alap 7. Egyházfentartási alap	322.29 229.72 1295.74 1907.24 87.82 298.74 100.84	4242.39
37	Szentjobb	1. Fodor M. alap 2. Rozsályi alap 3. Vaprezsán alap 4. Buti alap 5. Temető alap 6. Keresztelő edény alap 7. Magtár alap 8. Orgona alap 9. Főrök J. alap	50.— 100.— 100.— 600.— 200.— 52.— 600.— 942.— 200.—	2844.—

Sorsz.	Egyházközség neve	AZ ALAP MEGNEVEZÉSE	Értéke egyen- ként	Értéke összesen
38	Tóti	1. Magtár alap (termény) 2. " " (pénz) 3. Harang alap 4. Szegény gyerm. iskola alap	1248.— 1959.70 215.— 381.26	3803.96
39	Ujléta	Nincs.	—	—
40	Vedresábrány	1. Március 15. emlék alap 2. Karácsonyi alap 3. Lelkész rendelkezési alap 4. Egyház fentartási alap 5. Iskolai alap 6. Harang s szerelvények alap	71.83 2213,23 73.12 245.38 214.20 94.76	2912.52
			Összesen ;	230,029.58

Az alapítványok mind a célnak megfelelőleg használtak fel.

Egyházi adóhátrány kisebb-nagyobb mértékben van mindenütt, azonban feltűnő sok Margitta, Érmihályfalva, Bihar-diószeg, Nagyléta s Hegyközszentimre községekben. A behajtás érdekében a politikai hatóság minden helyről megkerestetett, de a beállott kivételes helyzet a sikeres behajtás elé gátat dobott.

Egyházainknak 308,786 korona adóssága van, melyből a közalapi tőkekamat segélyek után a szokásos 1% fizettetik annuitásban, a többi adósság után 6—10% között fizetnek kamatot.

Állami adó 2 hely kivételével fizetve, sőt bejött jelentés szerint már ez is fizetve van.

34 egyházban a földadót az egyház fizeti, 6 helyen a haszonélvező s egyház közösen.

Micske kivételével a belhivatalnokok ki vannak fizetve.

Épületeink közül a templom javítandó: Apátkeresztur, Biharfélegyháza, Érábrány, — itt új emelendő — Hegyközszentimre, Kiskereki, Kóly — itt torony kell — Micske, Piskolt, Szentjobb s Vedresábrány egyházakban.

A lelkészlakás tarthatatlan s helyettük egészen új építendő: Biharfélegyházán, Biharvajdán, Csokalyon, Érkeserüben, Érolasziban, Magyarkéczen, Ujlétán. Lényeges javítást, s átalakítást igényelnek: Éradony, Hegyközszentimre, Kiskereki, Kóly, Piskolt, s Szentjobb egyházakban.

Iskolaépületeink kifogásolhatók: Biharfélegyházán — sötét, — Csokalyon — célszerűtlen, sötét, — Biharvajdán — rossz, s tisztátalan, — Magyarkéczen — kicsi, s nem megfelelő, — Albison — fiúiskola sötét.

A melléképületek rosszak, s teljes ujitást várnak: Álmosdon, Biharfélegyházán, Biharvajdán, Csokalyon, Érábrányban, Érkeserüben, Érolasziban, Hegyközszent-

imrén, Kólyon, Magyarkéczen, Piskolton, Szentjobbon, Ujlétán, Vedresábrányban.

Az épületek mind a Fonciére Pesti Biztosító Intézetnél vannak, s aránylag nagyon alacsonyan biztosítva, de mert ezen biztosítási ciklus folyó év végén lejár szigorubb intézkedéseknek helye nincs. A díjak ma már mind fizetve vannak.

Uj építkezések közül mint nagyobbakat felemlitem, hogy Albis tanítói lakás építésére 8640 koronát, Értarcsa iskola, s tanítói lakás építésére 9000 koronát, Kiskereki mellék helyiségek emelésére a Ielkészlakon 3150 koronát, Ottomány iskola építésre 7600 koronát, Piskolt iskola-építésre 9963 koronát, Szalacs iskolai pótmunkákra, s rektori lak átalakításra 9869 koronát Székelyhid templom s torony renoválásra 7000 koronát költöttek. Voltak még több helyen is pár száz koronás építkezések, úgy hogy egyházmegyénkben 1913-ban újabb építkezésekre kiadatott összesen : 59335 korona ; épületek jókarban tartására elköltetett 21346.82 korona,

III. Népiskolai adatok.

Tanköteles 6—12 évig fiu : 3072, leány : 3103 ;
összesen : 6175

Feljárt --- --- --- --- --- --- 5517

Iskolát elhagyta --- --- --- --- --- --- 411

Iskolázatlan --- --- --- --- --- --- 253

Tanköteles 12—15 évig --- --- --- --- --- --- 1524

Feljárt --- --- --- --- --- --- 1357

Konfirmáltatott --- --- --- --- --- --- 845

I—VI. osztályu az iskola 36 egyházban, 4 helyen, u m. Csokalyon, Mieskén, Moncspeyben, Szentjobbon csak I—V. osztályu; jövőre azonban ezen helyeken is beállítatik az VI. osztály.

A kerület által előírt tanterv a lehetőség szerint minden helyen betartatott. Kedves kötelességemnek ismerem egyház megyénk mult évi határozata szerint névleg megnevezni egyh. megyénk kitünő tanítóit, kiknek már itt hálás köszönetet mondok, s elismerésemet fejezem ki buzgó ténykedéseikért. Ilyenek: Asszonyvásárán: Csóka Lajos; Bályokon: Szatmáry Károly; Berettyószéplakon: Szőlössy Erzsébet; Érsemjénben: Tóth Jenő, Nagy Sándor; Hegyközszentmiklóson: Varga Mihály; Kiskerekiben: Szebeni József, Pásztor Lajos; Bihardiószegen: Kiss Lajos, s Császár Gyula; Érköbölkuton: Varga Irén; Érmihályfalván: Ürögi Sándor s Kassay Ida; Margittán: Biró Ilona; Nagylétán: Szilágyi István, Balogh József, Soós József, Fekete Imre; Székelyhidon: Szilágyi Árpád; Bagamérban: Rácz Béla, Molnár Antal; Szalacson: Gonda Eszter, vagyis számszerint 22-en; azaz a tantestület 25 %-a. Van ezen kívül több jeles, jó s elegendő iskolánk. Van 2 alig elegendő: Dekmár Gyula Biharfélegyházán, s Kovács József Biharvajdán. Elégtelen Szalacson Bancsik János.

Iskoláink felszerelései ha még tökéleteseknek nem mondhatók is, de a kívánalmaknak csaknem mindenütt megfelelnek.

IV. Népmozgalmi adatok.

1913. év folyamán született törvényes fi:	887	nő	796	
	összesen:		1683	
1913. év folyamán született törvénytelen fi:	69	nő	73	
	összesen:		142	
Együtt:	956	fi	869	nő
	összesen:		1825	
Meghalt:	657	fi	640	nő
	összesen:		1297	
Szaporodás:	299	fi	229	nő
	összesen:		528	

Házasságra lépett tisztán : 322 pár.

„ „ vegyesen : 73 „

Összesen : 395 pár.

Lakosság volt 1912. dec. 31. az anyaegyházakban : 53706

„ „ „ „ „ a szórványokban : 2186

Az 1913. évi kiköltözés valószínűleg a beköltözés által kiegyenlített, szaporodásnak csak a születés és elhalálozás közötti különbség vehető fel,

vagyis ----- 528

Lélekszám tehát 1913. dec. 31-én 56420

V. Gyorsabb intézkedést igénylő ügyek.

Bancsik János szalacsi tanító, kinek iskolája elégtelennek találtatott, továbbá a biharvajdai s biharfélegyházai tanítók kiknek iskolájuk csak különös jóindulattal minősített alig elegendőnek komolyan figyelmeztetendők a hiányoknak félév alatti kipótlására, mert félévi vizsga eredménytelensége után velök szemben a legszigorubb eljárás alkalmaztatik.

Érábrányban dacára a lelkész buzgóságának az egyház szolgálatát többen feltűnően mellőzik. Az evangélizáló összejöveteleken ezek ellen kellene megkeresni a gyógyszer. A »Halleluja« és »Kis énekes« helyett zsoltáraink s mesés szép dicséreteink gyakorolgatása talán jobban csatolná hiveinket az egyházhoz.

Jelentés szerint Tótiban az iskoláztatás nagyon rendetlen, a növendékeknek fele csak nem mindig mulaszt.

Felsődernán az egyházszerzés munkája sürgetendő. A hivekben nagy a lelkesedés, de nincs anyagi erejük.

Kohányban, hol állami iskola van, a vidékről több mint 30 ref. növendék tanul. Jövőben a létszám a helybeliekkel betelik, a vidéki ref. növendékek neveltetése érdekében sürgősen kellene intézkedni.

A vizitációnak sikerült Nagylétán a kitérés-i mozgalom hullámait elsimitani; Érolasziban a lelkész és presbyterium közötti ellentéteket némileg kiegyenliteni.

A 100 koronát meghaladó adományoknak jegyzőkönyvi kivonatban eszközendő megköszönését: a felnövekedett hátrányok behajtásának szigorú elrendelését midőn indítványozom, hazánk, s egyházunkra az Isten áldó kegyelmét kérve, maradok

Érmihályfalván, 1914. augusztus 31.

A Nagytiszteletű és Tekintetes
Egyházmegyei Közgyűlésnek

alázatos szolgája:

VÉGH JÓZSEF

esperes.

Egyházmegyei közgyűlés, a lelkiismeretes munkáról tanuskodó, nagy fáradtsággal összeállított s az egyházmegyei életről minden mozzanatáról hű képet nyújtó esperesi jelentést örömmel s hálás köszönettel veszi tudomásul s annak a jegyzőkönyvben való közétételét elrendeli. Bancsik János szalacsi tanítót kinek iskolája elégtelen volt, továbbá Dekmár Gyula biharfélegyházai s Kovács József biharvajdai tanítókat kiknek iskolájuk alig elegendő volt — egyházmegyei közgyűlésünk megint s a legkomolyabban figyelmezteti a hiányoknak félév alatti kipótlására, mert a félévi vizsga eredménytelenség után velük szemben a legszigorubb eljárást fogja alkalmazni.

Továbbá elhatározza közgyűlésünk hogy a 100 koronát meghaladó adományért az adományozónak egyházmegyei jegyzőkönyvi kivonatban köszönetét fejezi ki.

Végül a hegyközszentimrei ref. lelkészt felhívja és elkötelezi, hogy a vasárnap délutáni isten tiszteletek megkedveltetése végett, istenitiszteleteket még az esetben is tartson, ha a kántor s az iskolai gyermekeken kívül mások a gyülekezeti tagok közül eleinte nem is jelennek meg az Isten házában. Megnyugtatólag hat másrészt közgyűlésünkre Lovász Béla lelkész ama nyilatkozata hogy csak a múlt évben nem volt vasárnap délutánonként isten tiszteletet, de ez év folyamán már többször megtartatott.

82. sz. Esperes betervesi időszaki következő jelentését:

Esperes időszaki jelentése.

Nagytiszteletű és Tekintetes

Egyházmegyei Közgyűlés!

1914. április 16-án tartott közgyűlésünk óta elnökileg elvégezett ügyekről időszaki jelentésemet van szerencsém alábbiakban megtenni.

Tavaszi közgyűlésünk után 10 nap mulva nagy gyász, s nehezen pótolható veszteség érte egyházmegyénket a szerény a szelid lelkű Fazekas Imre érkeserői lelkész sok ideig aljegyző, főjegyző, s tanácsbíró elhalálózása által. A tökéletes papok, puritán jellemek mintaképe volt. Temetésén — mint körlevélben tudattam mindenkivel — több lelkésztársammal együtt megjelentem, s a szertartást a gyászos háznál személyesen végeztem. Egyházmegyénk igaz részvétét a bánatos özvegy előtt kifejeztem, emlékének jegyzőkönyvünkben való megörökítését indítványozom, s kérem.

Simon Elek lomondása folytán megüresedett lelkész-állomás betöltése iránt a kellő intézkedéseket megtettem. A gyülekezet a meghívás mellett foglalván állást, Magyary Miklós tanácsbíró s Szabó Zoltán főjegyző urakat kértem fel,

s küldtem ki, akiknek vezetése mellett, nyugalomba vonuló lelkész fiát, Simon Imrét egyhangulag meghívta a csokalyi gyülekezet. Nevezett ifju már állását el is foglalta, abban ideiglenesen megerősítettem, most a választási iratoknak közgyűlésünk elé terjesztése mellett bekebelezését kérem.

Érkészerűben Fazekas Imre halála után felügyelő lelkésznek Szatmári Károly érsemjéni lelkészt alkalmaztam. A gyülekezet itt is — mellőzendő a sok visszaélésekre, surlódásokra alkalmat nyújtó választási eljárást—meghívás útján tölti be a lelkészi hivatalt, megválasztván egyhangulag S. Nagy József szatmárnémeti-i segédlelkészt, ki is ma már az özvegy oldala mellett mint segéd, illetve helyettes lelkész működik deczember 31-ig. A választás vezetését itt Takács Zsigmond s Fráter István tanácsbíró urak voltak szivesek teljesíteni. A választást, mely panasszal senki részéről sem lett megtámadva, megerősítettem. Midőn ezen intézkedésem tudomásul vételét kérem, jelemtem, hogy nevezett lelkész atyánkfia bekebelezését csak tavaszi közgyűlésünk eszközölheti.

Simon Imre csokalyi lelkésznek hivatalos beiktatására — magam akadályoztatva lévén — Szabó Zoltán lelkésztársamat kértem fel s küldtem ki.

Minden ügyet, mely kerületi közgyűlésünk elé tartozott alkalmas időben felterjesztettem.

Bagamér, Nagyléta, Margitta adócsökkentési segély kérvényének tárgyalásain a konvent s kerület kiküldötteivel együtt a helyszínen személyesen megjelentem.

Több rendbeli törlési engedélyt, nyugtákat, hátránykimutatásokat hitelesítettem.

Tavaszi közgyűlésünk határozata értelmében két egyházi tanácsbírói, egy világi, egy egyházi aljegyzői állásra a szavazást elrendeltem, a szavazatokat a kiküldött bizottságban felbontottam, a bizottság jegyzőkönyvét jelen közgyűlésünk elé terjesztettem.

A szükséges személyváltozási jelentéseket egyh. ker. főgondnok ur öméltóságához kongrua ügyben felterjesztettem.

A kerületi tisztségekre elrendelt szavazatokat összegyűjtöttem, s főtiszteletü püspök urhoz beküldöttem.

Választók névjegyzékét minden egyházból bekivántam, s mind be is érkezett.

Az iskolás növendékek osztályozási űrlapjait minden helyre megküldtem.

Tavaszi közgyűlésünk alkalmával hozott bírósági ítéletet az elnökség által összehívott időszaki bírósági ülés alkalmával Lovász Béla hegyközszentimrei lelkész előtt kihirdettem, illetve végrehajtottam.

Felhívtam az egyes egyházakat, hogy miután az egyetemes konvent által 1915. és 1916. években újabb 2.000.000 K. tőkének megfelelő segély folyósítottatik, el ne mulasszák a kérvényezést akik ahhoz jogos s törvényes igénnyel bírnak.

Kovács Sándor vizsganélküli segédlelkész püspök ur által Biharfélegyházán ideiglenesen s kivételesen alkalmaztatott. Ezen alkalmaztatás alól midőn felmentetett helyére a két vizsgát tett Dibáczy Józsefet küldi a püspök ur. A felbujtogatott tömeg meg nem engedhető módon tüntet az új segédlelkész ellen. A templomból tömegestől kivonul, a fiatal segédlelkészt, s a beteg tehetetlen lelkészt is megfenyegeti, s követeli Kovács Sándor visszahelyezését. Jelzett eseményről értesülve már másnap megjelentem a helyszínén, igyekeztem lecsilapítani a kedélyeket, s hogy ez teljesen nem sikerült azt csak az alattomos bujtogatásnak tulajdoníthatom. A megtorló intézkedések foganatosításával nem késtem, vizsgálatot rendeltem el, s vizsgáló biztosokul Magyary Miklós, s Lengyel Pál urakat küldtem ki. Miután a vizsgálati jegyzőkönyvből arról győződtem meg, hogy a főkolompások hadi szolgálatra hivattak el, s nem voltak kihallgathatók, bírósági tárgyalásra az ügyet nem készíthettem elő, majd időszaki bíróságunk foglalkozik vele érdemlegesen.

Tavaszi közgyűlésünknek számvevőszéki elnök jelentésére 25—1914. sz. a. hozott azon határozatára, hogy Marjay Péter volt nagylétai lelkésztől az egyházat illető 1060 korona követeletését fegyelmi uton is hajtsam be, tisztelettel jeletem, hogy ügyészi vélemény alapján egy biztosítéki iratot szereztem be, amely remélhetőleg a komolyabb eljárás foganatosítását feleslegessé teszi. Ezen ügy a tárgysorozatban foglal helyet.

Érköbölkutnak — mivel 63—1914. sz. egyh. m.-i. végzéssel engedélyezett segélyforrásokat a beállott háborus viszonyok miatt nem használhatta fel — kivételesen megen-

gedem, hogy az érmelléki takarékpénztártól, ideiglenes kölcsönként, a megkezdett építkezés költségének fedezésére 1500 kor. kölcsönt vehessen fel.

Huszár Sándor ottományi tanítónak örömmel adtam tudomására, hogy részére a vall. és közokt. miniszter ur 600 korona személyi pótlékot engedélyezett.

I—II. lelkészi vizsgát tevő atyafiakkal a vizsga idejét, rendjét tudattam, szolgálati bizonyítványaikat megerősítettem.

Nagylétán a választásból fentmaradt ellentéteket az egyházból való kilépés és elszakadás kísérletezéseit sikerült némileg elsimitanom.

Álmosd község s az egyház között levő s már főhatóságunk által megerősített egyességét, az egyház agilis főgondnoka Miskolczy Jenő ur segítségével sikerült valahára a vármegyén is jóváhagyatni, úgy hogy ma már a segély folyósítva van s az iskola építése is közeleg a befejezéshez.

Hogy tavaszi közgyűlésünk 33. és 38. sz. azon határozatainak — hogy gyakorlati lelkészkedés körébe vágó pályatételeket tüzzünk ki, s bíráljuk el, továbbá, hogy egész egyházmegyét érdeklő s minden viszonylataira kiterjedő szabályrendeleteket készítsünk s terjesszük jelen közgyűlésünk elé — a beállott kivételes viszonyok miatt nem tehattünk eleget, a tavaszi ülésünkre azonban már kész munkával fogunk előállani.

Változások a lelkészi s tanítói karban:

Simon Elek csokalyi lelkész lemondása folytán fia Simon Imre választatott meg.

Fazekas Imre érkeserői lelkész halálával megüresedett állásra S. Nagy József hivatott el.

Ablonczy Béla érkeserői, Kovács Sándor bihar-félegyházai, Dibáczy József székelyhidi, Oláh István csokalyi segédlelkészek püspöki rendeletek alapján eltávoztak egyházmegyénkből.

A tanítói karban Erdős Endre szentjobbi, Kovács Zoltán érköbölkuti tanítók állásaikról önkéntesen mondtak le s váltak ki egyh. m. kötelékéből.

Bignió Emilia érmihályfalvai, Szöllőssy Erzsike berettyószéplaki, Tájnel Mária margittai tanítónők nyugalomba mennek.

Bacza Illés Érkeserüből Értarcsára, Szatmáry Zoltán Értarcsáról Debreczenbe választatik meg.

Tájnel Mária helyére Margitta Kiss Ernőné, Jakó Vil-mát hívja meg, ő azonban alig foglalja el hivatalát, rövid pár hónap után megválnak tőle örökre, elragadja sorainkból a kérelhetetlen halál. Az eként újból megüresedett állásra Matta Ferencznét, Kraupa Gizellát választja meg a margittai egyház.

Berettyószéplakon Ebergényi Irén, Szentjobbon Ladányi Károly, Érköbölkuton Sebők Károly választattak meg, s mindannyian meglettek erősítve állásaikban ideiglenesen általam. Mostani gyűlésünktől bekebelezésüket s felesketésüket kérem.

Jelen gyűlésünk által tárgyalandó ügydarabokat kiosztottam, a tárgysorozatot szétküldtem. A hadba vonult ügyész helyettesítésére dr. Várady Miklós főjegyző urat kérte fel az elnökség.

Jelentésem tudomásul vételét, s tett intézkedéseim jóváhagyását kérve, teljes tisztelettel maradok

Érmihályfalva, 1914. szeptember 15.

A Nagytiszteletű és Tekintetes
Egyházmegyei Közgyűlésnek

alázatos szolgája :

Végh József
esperes.

Közgyűlésünk esperes ur időszaki jelentését a legteljesebb elismeréssel és hálás köszönettel tudomásul veszi; a jelentést egész terjedelmében jegyzőkönyvébe iglatja, az abban felsorolt s általa tett intézkedéseket jóváhagyja s megerősíti.

83. sz. Az esperesi jelentésből midőn a részvét igaz érzetével veszi tudomásul közgyűlésünk hivatalosan is azt a nagy veszteséget, mely egyházmegyénket Fazekas Imre érkeserűi ref. lelkipásztor, egyházmegyei főjegyző s tanácsbíró halálában érte:
a megboldogult emlékének és érdemeinek jegyzőkönyvünkben való megörökítését elhatározza.

FÁZEKAS IMRE

érkeserői református lelkipásztornak az
érmelléki ref. egyházmegye főjegyzőjének
és tanácsbírájának

emlékezete legyen áldott!

Meghalt 1914. április hó 26-án.

84. sz. Lelkészi főjegyző felolvassa a szavazatbontó bizottság következő jelentését :

Jegyzőkönyv

Felvétellett Érmihályfalván 1914. június 16-án az egyházmegye tisztségekre beadott szavazatok felbontásával megbízott küldöttség ülésében.

Jelenvoltak : Végh József esperes-elnök, Takács Zsigmond, Fráter István, Konrád László és Szatmári Károly bizottsági tagok, utóbbi ugyanis mint jegyző.

Bizottság megállapítja, hogy egyházmegyénk mind a 39 egyháza beküldte szavazatát, melynek felbontása után kitünt hogy a tanácsbirói állásra Lengyel Pál 38, Jakab József 33, vagyis mindkettő abszolút többséget kapott, Szavazatot nyertek még : Kiss Sándor 9, Kalas István 4 szavazatot.

Egyházmegyei aljegyzőségre 32 szavazattal Bodor Pál nyerte meg az abszolút többséget. Kapott még Kalmár István 7, Laczák Dezső 3, s többen egy-egy szavazatot.

Világi aljegyzői állásra Szunyogh Barnabás szolgabíró 35 általános szótöbbséggel lett megválasztva. Ezen állásra is egy-két szavazatot kaptak mások is.

Jelen szavazatbontás eredményeként bizottság megállapítja, hogy egyházmegyei egyházi tanácsbíróvá : Lengyel Pál és Jakab József lelkészek ; egyházmegyei egyházi aljegyzővé Bodor Pál lelkész ; egyházmegyei világi aljegyzővé Szunyogh Barna székelyhidi szolgabíró lett megválasztva.

Kmf.

SZATMÁRI KÁROLY

bizotts. jegyző.

VÉGH JÓZSEF

elnök.

Egyházmegyei közgyűlésünk a legmelegebben üdvözli a megválasztott tanácsbírákat és egyházmegyei jegyzőket s mindnyájokra Isten áldását kéri.

Lengyel Pál, Jakab József lelkészi tanácsbírák, Bodor Pál lelkészi aljegyző, Szunyogh Barnabás világi aljegyző a hivatalos esküt leteszik s egyházunk iránti szeretetüket kifejező szavakban ajánlják fel szolgálataikat.

85. sz. Egyházmegyei közgyűlés a jegyzőkönyv hitelesítésével megbizza :

dr. Babós János gondnok urat Lengyel Pál és Magyary Miklós tanácsbíró urakat, Szabó Zoltán és dr. Várady Miklós főjegyző urakat.

86. sz. Esperes jelenti, hogy a csokalyi ref. egyház 1914. április hó 19-én, Simon Imre mezőladányi rendes lelkészt meghívás útján lelkipásztorául választotta, nevezett lelkésznek az esperes a hivatala elfoglalhatására megkivántató megerősítést kiadván, lelkészi állását el is foglalta, kéri az egyházmegye megerősítését is.

Egyházmegyei közgyűlés az atyáinak örökébe lépő Simon Imre csokalyi lelkészt hivatalába készséggel megerősíti és szeretettel beiktatja egyházmegyénk lelkészeinek sorába, utasítván ugy a választó egyházat, mint a megválasztott lelkészt a szokásos bekebelezési díjnak egyházmegyénk pénztárába leendő pontos befizetésére.

87. sz. Esperes jelenti, hogy az érkeserői ref. egyház 1914. év május 24-én egyértelmű akarattal meghívta lelkészének Sarkadi Nagy József szatmárnémeti-i segédlelkészt, kéri nevezett lelkész választásának megerősítését.

Egyházmegyei közgyűlés Sarkadi Nagy József érkeserői lelkipásztorrá történt megválasztását jóváhagyja.

88. sz. A margittai ref. egyháztanács jelenti, hogy a nyugdíjazás folytán megüresedett tanítónői állásra Kiss Ernőné, szül. Jakó Vilma okleveles tanítónőt választotta meg s kéri a választás megerősítését. Ugyancsak a margittai egyház szomoruan tudatja, hogy a megválasztott tanítónő Jakó Vilma július 27-én meghalt s az így megürült állást augusztus 9-én Matta Ferenczné, szül. Krampa Gizella okleveles tanítónővel töltötte be.

Egyházmegyei közgyűlés midőn Kiss Ernőné, szül. Jakó Vilma megválasztását tudomásul veszi : váratlanul bekövetkezett halála miatti őszinte sajnálkozásának ad kifejezést. Matta Ferenczné, szül. Kraupa Gizella megválasztott okleveles tanítónőt állásában megerősíti s egyházmegyénk tanítói karába igtatja. Egyúttal utasítja a megválasztott tanítónőt valamint a választó margittai egyházat, hogy a bekebelezési díjjakat az egyházmegyei pénztárba pontosan szolgáltatassák be.

89. sz. Az értarcsai ref. egyháztanács jelenti, hogy a lemondás folytán megüresedett tanítói állást Bacza Illés érkeserői kántor tanítóval töltötte be s kéri a választás megerősítését.

Közgyűlésünk a választást jóváhagyja. Bacza Illést új állásában megerősíti, s utasítja úgy őt, mint a választó egyházat a szokásos bekebelezési díjnak egyházmegyénk pénztárába leendő pontos befizetésére.

90. sz. A szentjobbi ref. egyháztanács jelenti, hogy a lemondás folytán megüresedett kántor tanítói állásra 1914 év június hó 28-án egyhangulag Ladányi Károly okleveles tanítót választotta meg és kéri a választás megerősítését.

Közgyűlés a választást tudomásul veszi; Ladányi Károlyt állásában megerősíti s őt egyházmegyénk tanítói karába igtatja. Utasítja ugy a választó egyházat, mint a megválasztott tanítót a bekebelezési díjnak egyházmegyénk pénztárába leendő pontos befizetésére.

91. sz. Az érköbölkuti ref egyháztanács jelenti, hogy a megüresedett II-ik tanítói állást H. Sebök Károly okleveles tanítóval töltötte be 1914 augusztus 2-án és kéri a választás megerősítését.

Közgyűlés a választást tudomásul veszi, H. Sebök Károly megválasztott tanítót állásában megerősíti s egyházmegyénk tanítói karába igtatja. Kötelezi ugy a választó egyházat, mint a megválasztott tanítót a bekebelezési díjnak az egyházmegyei pénztárba leendő pontos befizetésére.

92. sz. A beretyószéplaki ref. egyháztanács jelenti, hogy a megüresedett II-ik tanítói állást Ebergényi Irén okleveles tanítónővel töltötte be 1914 szeptember 13-án és kéri a választás megerősítését.

Közgyűlés a választást tudomásul veszi, Ebergényi Irén megválasztott tanítónőt állásában megerősíti, s egyházmegyénk tanítói karába igtatja. Kötelezi ugy a választó egyházat, mint a megválasztott tanítónőt a bekebelezési díjnak egyházmegyénk pénztárába leendő pontos befizetésére.

92. a sz. Hivatalos esküt tettek :

Matta Ferenczné sz. Kraupa Gizella margittai tanítónő Ladányi Károly szentjobbi és H. Sebök Károly érköbölkúti tanítók. Ebergényi Irén esküjének letétele a bihari ref. egyházmegye esperesének távirata által igazolja.

Az esküt letett tanítónőt és tanítókat esperes örömmel üdvözli s munkálkodásokra Isten kegyelmét és áldását kéri.

93. sz. A berettyószéplaki ref. egyház beterjeszti a 4—4 példányban kiállított I. és II. tanítói állás díjleveleit megerősítés végett.

Közgyűlésünk a berettyószéplaki I. és II. tanítói állás ujonnan kiállított díjleveleinek elbírálásába nem bocsátkozhatik, miután a régi díjlevelek a javadalmi jegyzőkönyvek, az összehasonlító táblázat hiányzanak ; s nincsenek mellékelve a javadalmazott nyilatkozatai sem, hogy az új díjleveleket elfogadták. Egyházmegyei közgyűlés a hiányok pótlása végett a díjleveleket visszaadni rendeli.

94. sz. A berettyószéplaki ref. egyház beterjeszti a III. tanítói állás díjleveleit, melyeket egyházmegyei közgyűlésünk 49—1913 sz. határozásával megerősített de a melyeket a 354—1914 sz. kerületi határozat újból tárgyalás és megfelelő alakban kiállítás céljából az egyházmegyének visszaadott, mivel a díjlevelekből « a lakás vagy lakáspénz megállapítása hiányzott s különben sem az előirt forma szerint állított ki. »

Közgyűlésünk a berettyószéplaki ref. egyház III. számú tanítói díjleveleit — miután 359—914. sz. kerületi határozatnak s a 318—1910. sz. kerületi végzésben előirt mintának megfelelően van kiállítva — jóváhagyja s végleges megerősítés végett az egyházkerületi közgyűléshez ismét felterjeszti.

95. sz. A monospetri-i leányegyház beterjeszti folyamadványát, melyben református segélyegyleti segílyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés az iskola építésből eredő adósságok terhe alatt vergődő, igen szegény s a támogatásra a legnagyobb mértékben érdemes leány egyházat a segílyezésre a legmelegebben ajánlja.

96. sz. A vedresábrányi ref. egyház beterjeszti folyamadványát, melyben segélyegyleti segílyt kér harang beszerzésére.

Közgyűlés a nagyon kis népességű igen szegény sorsu, felekezeti és nemzeti missiót teljesítő egyházat a segílyezésre a legmelegebben ajánlja.

97. sz. A szentjobbi ref. egyház betérjeszti folyamadványát, melyben templomának renoválására segélyegyleti segílyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés e csekély népességű nagy szegénységgel küzdő, idegen felekezetek közé ékelt s a segílyezésre a legnagyobb mértékben ráutalt egyházat, a kért segílyre a legmelegebben ajánlja.

98. sz. A csokalyi ref. egyház beterjeszti folyamodványát, melyben új iskola padok beszerzésére 250 korona református segélyegyleti segílyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés a szegény sorsu hivekből álló, súlyos anyagi gondokkal küzdő egyházat, segélyezésre a legmelegebben ajánlja.

99. sz. Az éradonyi ref. egyház beterjeszti folyamodványát, melyben templom renoválásra 829 korona segélyegyleti segílyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés a kevés tagokat számoló, vagyontalan iskola építése miatt nagy adóssággal küzdő, idegen felekezetek között levő egyházat a segélyezésre a legmelegebben ajánlja.

100. sz. Az érköbölkuti ref. egyház beterjeszti folyamodványát, melyben 200 korona református segélyegyleti segílyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés, a nagyobb mérvű építkezései folytán adósságokkal terhelt egyházat a segélyezésre a legmelegebben ajánlja.

101. sz. A magyarkéczi ref. egyház beterjeszti folyamodványát, melyben 100 korona református segélyegyleti segílyt kér.

Egyházmegyei közgyűlésünk a nemzeti missiót teljesítő, kevés népességű és szegény, de nagy terhekkel küzdő egyházat segélyezésre a legmelegebben ajánlja.

102 sz. A monospetri-i leány egyház 12.000 kor közalapi tőkekamat segélyt kér, a melyből 3.000 koronát adósság törlesztésére akar fordítani, a többi 9.000 koronából pedig templomát, iskoláját, s az előkönnyörgői lakást szándékozik kijavítani. Mellékeli az egyháztanácsit és az egyházközségi közgyűlési jegyzőkönyveket, valamint a munkálatokra vonatkozó költségvetést.

Egyházmegyei közgyűlés, az előirt mellékletekkel szabályszerűen felszerelt költségvetést megerősíti. A szegény, idegen felekezetek között élő, kevés népességű, segély nélkül magát föl nem tartható egyházat 10.000 korona közalapi tőkekamat segélyre I-ső helyen ajánlja.

103. sz. A vedresábrányi ref. egyház beterjeszti folyamodványát, melyben 7.200 korona közalapi tőkekamat segélyt kér, templom lelkészilak, magtár s egyházi mellékhelyiségek javítására. Mellékeli a presbiteri és az egyházközségi közgyűlési jegyzőkönyveket s az elfogadott költségvetést.

Egyházmegyei közgyűlés az előirt mellékletekkel szabályszerűen felszerelt költségvetést megerősíti. Az ideg felekezetek közzé ékelt, kevés és szegény sorsu hivekből álló segély nélkül elvesző egyházat 6.000 kor. tőke kamat segélyre I-ső helyen ajánlja.

104. sz. Az érkeserüi ref. egyház beterjeszti folyamodványát, melyben 30.000 korona közalapi tőkekamat segélyt

kér, lelkészlak, templom fedelezés, iskola és a mellék helyiségek javítására. Mellékeli a presbiteri s egyházközségi képviselő testület határozatát, a tervrajzot, valamint a költségvetést.

Egyházmegyei közgyűlés az előirt alkiságok pontos betartásával készített tervrajzot és költségvetést megerősíti. Az érkeserüi ref. egyházat, melynek templom tetője becsurog, lelkész lakása szégyenletes, lakhatatlan hivei pedig eladósodottak, tehetetlenek 25.000 korona, közalapi tőkekamat segélyre I-ső helyen ajánlja.

105. sz. A micskei ref. egyház 19.000 korona közalap tőkekamat segélyt kér, régi, kicsi, sötét, rozoga templomának megnagyobbítására és teljes rendbehozására. Mellékeli a presbiteri és egyház községi közgyűlési jegyzőkönyveket, a tervrajzot és a költségvetést.

Egyházmegyei közgyűlés az előirt alakiságok pontos betartásával elfogadott tervrajzot és költségvetést a magarészéről is jóváhagyja és megerősíti. Az iegden felekezet közt élő, kicsiny népességű micskei ref. egyházat. — melynek tagjai a szöllő kipusztulásával teljesen tönkre mentek, s képtelenek a templom felépítésére — 17.000 korona közalapi tőkekamat segélyre ajánlja.

106. sz. Az értarcsai ref. egyház iskolájának s tanitói lakásának építéséből fent levő tartozásának a törlesztésére 14.000 kor. közalapi tőkekamat segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés a rövid idő alatt sokat szenvedett, tüzvész által is sujtott kicsiny gyülekezetet, melyet a kamatoknak a sulya összeomlással fenyeget 12.000 kor. közalapi tőkekamat segélyre I-ső helyen ajánlja.

107. sz. Az érmihályfalvai ref. egyház 25.000 korona közalapi tőkekamat segélyt kér, melyből 10.000 koronát régi építkezési tartozás fedezésére 15.000 koronát két tanterem emelésére s mellék helyiségek javítására akar fordítani. Mellékeli a szükséges okmányokat, tervrajzot, s költségelőirányzatot.

Egyházmegyei közgyűlés a beterjesztett tervrajzot és költségvetést megerősíti. Ismerve az érmihályfalvi ref. egyház helyzetét, mely 15 év alatt több mint 50.000 koronát épített be egyházi épületekbe, iskolája e mellett rozoga, a gyermekek befogadására elégtelen a mi miatt az állam már is két iskolát állított fel; folyton szegényedő hivei pedig újabb terhet el nem bírhatnak — fnevezett egyházat 22.000 korona közalapi tőke kamat segélyre I-ső helyen ajánlja.

108. sz. Az éradonyi ref. egyház 20.000 korona közalapi tőkekamat segélyt kér, 5.000 koronát adósság törlesztésére 15.000 koronát lelkészlak építésére. Mellékeli a gyűlési jegyzőkönyveket, a tervrajzot és a költségvetést.

Egyházmegyei közgyűlés a beterjesztett tervrajzot és költségvetést megerősíti. Az éradonyi ref. egyházat, melynek hivei szegények, újabb terhek kivetésére képtelenek, melynek földes urai elpusztultak, a lelkészlak pedig szegyenletes viskó a másik két felekezet papjának palotájához képeest 15.000 kor. közalapi tőke kamat segélyre I-ső helyen ajánlja.

109. sz. Az ottományi ref. egyház 8.300 kor. közalapi tőkekamat segélyt kér, templom építésből fentmaradó adósságának törlesztésére.

Egyházmegyei közgyűlés az erején túl építkező kimerült, s az 1930-ig magát rendkívüli 10 százalékos adóval megterhelő egyházat 8.800 kor. közalapi tőkekamat segélyre I-ső helyen ajánlja.

110. sz. A piskolti ref. egyház 21,373 kor. közalapi tőkekamat segélyt kér, új lelkészlak építésére, templom s iskola edezésére. Beterjeszti a presbyteri s egyházközségi közgyűlési jegyzőkönyveket, a tervrajzot és a költségvetést.

Egyházmegyei közgyűlés a piskolti ref. egyháznak az előirt alaki kellékek betartásával hozott határozatát, a bemutatott tervrajzot és költségvetést jóváhagyja. A szegény, vagyontalan hívekből álló, piskolti ref. egyházat — melyben a lelkészlak összeomlással fenyeget, egy új lelkészlak építésének tetemes költségeit pedig a hívek el nem bírhatják — 18.000 korona közalapi tőkekamat segélyre I-ső helyen ajánlja.

111. sz. A poklosteleki ref. egyház beterjeszti folyamodványát, melyben 16.000 korona tőkekamat segélyt kér. És pedig 6.600 koronát adósság törlesztésre 9.400 koronát pedig templom torony, s lelkészlak javításokra. Bemutatja a szükséges jegyzőkönyvi kivonatokat s a költségelőirányzatot.

Egyházmegyei közgyűlés a beterjesztett költségvetést megerősíti. A poklosteleki ref. egyházat 12.000 korona közalapi tőkekamat segélyre I-ső helyen ajánlja mivel segély nélkül e nagyon szegény nemzeti missiót teljesítő kis egyházat az elpusztulás veszélye fenyegeti.

112. sz. A magyarkécsi ref. egyház 28.000 korona közalapi tőkekamat segélyt kér, és pedig 8.000 koronát régi adósságának törlesztésére, 20.000 koronát pedig új iskola és tanítóilak építésére és mellék épületek emelésére. Beterjeszti a jegyzőkönyvi kivonatokat, a tervrajzot és a költségvetést,

Egyházmegyei közgyűlés a bemutatott tervrajzot és költségvetést megerősíti. A kicsiny népességű nagyon szegény nemzetiségek közéékeltegyházat 15.000 korona tőke kamat segélyre I-ső helyen ajánlja.

113. sz. A hegyközszentmiklósi ref. egyház iskola építésből fentmaradó adósságának törlesztésére 15.000 korona tőkekamat segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés a hegyközszentmiklósi ref. egyházat, — melynek hivei szegény sorsuak kik néhány év előtti az egész községet elhamvasztó tűzvész okozta károkat év tizedekig sem heverik ki 10.000 korona közalapi tőke kamat segélyre I-ső helyen ajánlja.

114. sz. Az álmosdi ref. egyház 20.000 korona közalapi tőkekamat segélyt kér, és pedig 10.000 ko-

rona régi adósságának törlesztésére 10.000 korona pedig iskola, tanítóilak építés, lelkeszlak javítására.

Egyházmegyei közgyűlés a szegény sorsu nagyrészt napszámosokból álló egyházat, melynek tagjai újabb terhek elviselésére képtelenek 18.000 korona közalapi tőkekamat segélyre I-ső helyen ajánlja.

115. sz. A berettyószéplaki ref. egyház 28.889 korona tőke segélyt kér, templom, iskola, lelkeszlak építésére s a *harmadik iskola céljaira vett telek vétel árának fedezésére*. Mellékeli a szükséges jegyzőkönyvi kivonatokat.

Egyházmegyei közgyűlés a szegény nagyrészt ipari munkásokból álló eddig is erején felüliáldozatokat hozó egyházat, mint a bihari magyarság végvárát 16.000 kor. közalapi tőke kamat segélyre I-ső helyen ajánlja.

116. sz. A székelyhidi ref. egyház 25.000 korona közalapi tekekamat segélyt kér, és pediglen 7.000 koronát adósságtörlesztésre, s a többit iskola építésre. Bemutatja a közigazgatási bizottság átíratát, mely iskola építésre kötelezi. Építkezési terve, költségvetése már megerősítést nyert.

Egyházmegyei közgyűlés a hat év óta s egész 1917-ig 75 százalékos póttadóval megterhelt s új iskola építésére el kötelezett, de az új iskola építési költségeit ki nem bíró, szegény sorsu hívekből álló székelyhidi ref. egyházat 22.000 kor. közalapi tőke kamat segélyre I-ső helyen ajánlja.

117. sz. A szentjobbi ref. egyház 6.000 korona tőkekamat segélyt kér templom, iskola s lelkeszlak építésre. Mellékeli a jegyzőkönyvi kivonatokat, a tervrajzot és költségvetést.

Egyházmegyei közgyűlés a beterjesztett tervrajzot és költségvetést megerősíti s a szentjobbi ref. egyházat a kért 6.000 korona segélyre I-ső helyen ajánlja, mivel egyházmegyénknak ez egyik legkisebb s legszegényebb gyülekezete, saját erejéből képtelen bármit is teremteni, fejleszteni.

118. sz. A bályoki ref. egyház 13.000 korona tőkekamat segélyt kér épületeinek javítására, pótlására. Mellékeli a jegyzőkönyvi kivonatokat s költségvetést.

Egyházmegyei közgyűlés a beterjesztett költségvetést megerősíti, s a már eddig is sokat épített, sokat áldozott, kicsiny, szegény egyházat 8.000 kor. közalapi tőkekamat segélyre I-ső helyen ajánlja.

119. sz. A szalacsi ref. egyház 14.000 korona közalapi tőkekamat segélyt kér 34.835 korona költséggel épített iskolája építési költségeinek fedezésére.

Egyházmegyei közgyűlés a szalacsi ref. egyházat 14.000 korona tőkekamat segélyre I. helyen ajánlja, mert ez egyház az elmúlt években rendkívüli áldozatokat hozott, sokat épített s a segély megnyerése esetén is még 50 évre 50 százalékos családi adóval terhelte meg hivei.

120. sz. Az érolaszi-i ref. egyház 24.544 korona közalapi tőkekamat segélyt kér új lelkészlak, új iskola s tanítói lak építésére. Bemutatja a hozott határozatokat, az elfogadott tervrajzot és költségvetést.

Egyházmegyei közgyűlés az érolaszi-i ref. egyházat, melynek 2 iskolát kell építenie felettes hatósága szorgalmazására, továbbá szerény, rozoga lelkészlak összeomlófélben van, hivei pedig szegények s újabb áldozat hozatalára tehetetlenek — 20.000 korona közalapi tőkekamat segélyre I-ső helyen ajánlja. A bemutatott tervrajzot és költségvetést megerősíti.

121. sz. A biharvajdai ref. egyház 20.000 korona közalapi tőkekamat segélyt kér lelkészlak, iskola s tanítói lakás építésére és templom javítására. Mellékeli a

jegyzőkönyvi kivonatokat a tervrajzot és a költség-előirányzatokat.

Egyházmegyei közgyűlés a beterjesztett tervrajzot és költségvetést megerősíti. A biharvajdai szegény, tehetetlen kicsiny egyházat — melynek minden épülete rossz, elavult 18.000 korona közalapi tőke segélyre I-ső helyen ajánlja.

122. sz. A margittai ref. egyház 33.403 korona közalapi tőkekamat segélyt kér és pedig ebből 30,259 koronát építkezésre, 3,144 koronát adósság törlesztésre. Beterjeszti a hozott határozatokat s költségvetést.

Egyházmegyei közgyűlés a beterjesztett költségvetést megerősíti. A margittai egyházat 28.000 korona közalapi tőkekamat segélyre I-ső helyen ajánlja, mert e népes, de szegény, nagy részt iparos s folyton költöző lakosokból álló gyülekezet önrejből a szükséges tervezett építkezéseket megvalósítani képtelen.

123. sz. A kólyi ref. egyház beterjeszti folyamodványát, melyben toronyépítésre, lelkészlak s templom javításra s adósság törlesztésre 35 000 korona közalapi tőkekamat segélyt kér. Beterjeszti a gyűlési jegyzőkönyveket a tervrajzot és költségvetést.

Közgyűlés a bemutatott tervrajzot és költségvetést megerősíti. A kicsiny népesegű napszámosokból álló egyházat, mely maga erejéből képtelen az elodázhatatlan renoválások megvalósítására — 20.000 korona közalapi tőkekamat segélyre első helyen ajánlja.

124. sz. A tóti ref. egyház beterjeszti folyamodványát, melyben templomépítésre és adósság törlesztésre 12.299 korona közalapi tőkekamat segélyt kér.

Közgyűlés a szegény sorsu hivekből álló, kevés tagokat számláló, törekvő, de az adósságok súlya alatt roskadozó egyházat 10.000 korona közalapi tőkekamat segélyre első helyen ajánlja,

125. sz. Az érköbölkuti református egyház templom javítás és iskola átalakítási munkálatai befejezéshez közeledvén, a fizetési határidők lejárában vannak. A rossz gazdasági év és különösen a közben kiütött háboru lehetetlenné teszi az egyházra, hogy a fenti célra előirányzott és meglévő fedezetet a hivektől kimélet nélkül behajtsa, s azért 1500 korona ideiglenes kölcsön felvételét határozza el. — Bemutatja az erről felvett egyház-tanácsi jegyzőkönyvet, s kéri határozata jóváhagyását.

Egyházmegyei közgyűlés az érköbölkúti ref. egyház fenti határozatát jóváhagyja, s az 1500 korona ideiglenes kölcsön felvételét a templom javítás és iskola átalakítási költségek terhére engedélyezi.

126. sz. Marjai Péter hajduböszörményi református lelkész a nagylétai református egyházzal szemben fentlévő 1060 korona tőke és járulékaiból álló lejárt és beperesített tartozásának kiegyenlítésére oly ajánlatot tett, hogy az 1914. október 1-én 1399 koronát kitevő tartozását lelkészi fizetésének le nem foglalható részéből 1915 január 1-én kezdődő és a teljes lefizetésig minden évnegyedben ismétlődő 100 koronás részletekben fogja a nagylétai református egyháznak megfizetni. Ezen felajánlott részleteket a hajduböszörményi református egyház gondnoki hivatalánál utalványozta, s a gondnoki hivatal az utalványozást tudomásul vette. – Kéri ezen ajánlatának elfogadását, s az ellene megtenni elhatározott lépések felfüggesztését.

Egyházmegyei közgyűlés Marjai Péter hajduböszörményi lelkész ezen ajánlatát elfogadja, s a kötelezett fizetés pontos betartásától feltételezetten ellene a további lépések megtételét felfüggeszteni.

127. sz. Olvastatott az egyházmegyei fegyelmi bíróság időszaki tanácsának 1914. május hó 25-én Lovász Béla hegyközszentimrei református lelkész elleni fegyelmi ügyben 78—1914. szám alatt hozott,— panaszlott felebezésének vissza vonása folytán jogerőre emelkedett — ítéletének végrehajtása tárgyában tartott gyűléséről felvett jegyzőköny.

Tudomásul vétetett.

128. sz. Szathmáry Sándor érmihályfalvai volt lelkész lemondásával a nagyváradi református tanítónőképző intézet igazgató tanácsában egy egyházmegyénket megillető hely megüresedett.

Egyházmegyei közgyűlés ezen helyre a Szathmáry Sándor megbízatásának tartamára Takács Zsigmond egyházi tanácsbíróvá választja meg.

129. sz. Tárgyaltatott Végh József érmihályfalvai lelkész kérvénye, a melyben Érmihályfalván álladó, rendszeresített segédlelkész alkalmazását kéri.

Egyházmegyei közgyűlés, a kérvényben előadottak valóságáról teljes mértékben meggyőződve lévén, azt a legmelegebb pártolással terjeszti fel az egyházkerüle közgyűléshez.

130. sz. A piskolti református egyház II. iskola és tanítói lak építését határozván el, kölcsön vett a „Tanítói fizetés javításra tett alapítvány“-ából 4500 koronát, mely összeget az 1914. év folyamán 270 százalékos rendkívüli egyházi adóból szándékozik vissza fizetni. — Bemutatja az e tárgyban hozott egyháztanácsi és egyház-községi közgyűlési határozatokat és kéri annak jóváhagyását.

Egyházmegyei közgyűlés a törvényes formák betartásával hozott eme határozatokat jóváhagyja s az 1914. év folyamán 270 százalékos rendkívüli egyházi adóból visszafizetendő 4500 korona kölcsön felvételét engedélyezi.

131. sz. Egyházmegyei lelkészértekezlet jegyzőkönyvének 2-ik számában „az egyházfenntartási alapok létesítése ügyében“ hozott 467—1913. számú kerületi határozat felhívására javaslatát a következőkben teszi meg :

Lelkész értekezlet az egyház fentartási alapok egyetemleges létesítését helyesnek, szükségesnek tartja, s az egész egyház kerületre kötelező életbeléptetését 1915. január 1-től kívánja.

Minden egyházközség tartozik költségvetésébe beállítani az egyházfentartási alap évi szükségletét, még pedig 500 lélekig lélekszám szerint 8 fillér, 1000 lélekig 6 fillér, 1000 lelken felül minden lélek után 2 fillért. — Az egyházfentartási alap fedezését a perselypénz képezi, mely azonban szükség szerint kiegészítendő. — Az egyházfentartási alapok egyházmegyénként az egyházmegyei pénztár által önállóan kezelendők. — Az egyes egyházak járandóságai minden év december 31-ig befizetendők. — Az egyházmegyei pénztár a befizetett járulékokat kezeli, az egyes egyházakat alapjuk állagáról érette értesíti, a befizetett összeget 1 százalékos levonással az illető egyházak javára 10 éven át gyümölcsözteti; évente az egyházmegyei pénztár felelős.

10 évig az egyházak nem használhatják fel egyházfentartási alapjaikat, 10 év után azonban egyházmegyei és kerületi jóváhagyás mellett kölcsön vehetik. Ha kölcsön venni nem akarják, alapjuk kamatait 1 százalékos levonással az egyházmegyei pénztártól évente felveszik. Egyben kimondja az értekezlet, hogy az egyházfentartási alapoknak a kerületi központ által való kezelését sem helyesnek, sem célra vezetőnek nem tartja.

Egyházmegyei közgyűlés a javaslatot magáévá teszi s az egyház kerületi közgyűléshez felterjeszteni határozza.

132. sz. Olvastatott az egyetemes konventnek a közalapi egyersmindenkori segélyek megszüntetésére hozott azon határozata, mely szerint egyszersmindenkori közalapi segélyt ezután az egyetemes konvent 10.000 korona erejéig csupán nagy mérvű elemi csapásokkal sulytott egyházaknak ad.

Tudomásul szolgál.

133. sz. Olvastatott az egyetemes konventnek a szórványok közalapi járuléka ügyében hozott azon határozata, mely szerint minden anya egyház szórványai után köteles megfizetni a közalapi járulékot.

Tudomásul szolgál.

134. sz. Olvastatott az egyetemes konvent 279-913. sz. azon határozata, mely szerint kimondja, hogy a lelkészi korpótlekok utáni 2 százalék fentartási járulékot az egyházközség fizeti.

Tudomásul szolgál.

135. sz. Olvastatott az egyházkerületi közgyűlés 25—1914. sz. alatti azon határozata, mely szerint a Hegedüs János által szerkesztett »Protestáns egyházi közigazgatási törvénytárt az egyes lelkészek figyelmébe ajánlja.

Tudomásul szolgál.

136. sz. Egyházmegyei lelkész értekezlet jegyzőkönyvének 7 számában az egyházkerületi közgyűlés 265—914. számú határozatára, mely az egyetemes konvent 249—913. sz. végzése 4 pontja alapján elrendeli az espereseknek, hogy a tandíj kárpótlások ügyében egyházmegyéikben vizsgálatot tartsanak: azzal a kérelemmel fordul az egyházkerülethez, hogy hasson oda, hogy az egyetemes konvent azon határozata, mely szerint az egyes egyházak adósegélye, adósegély felemelés iránti ügye az egyetemes konvent által mind az ideig el nem intéztetnek, míg a tandíj kártalanításokat újól meg nem folyamodják s a hozott miniszteri határozatot fel nem terjesztik: hatályon kívül helyezzék, mivel 100600—1910. számú miniszteri végzés szerint a Miniszter egyenesen kimondja, hogy a megállapított kártalanítási összegek többé változás alá nem esnek.

Egyházmegyei közgyűlés lelkész értekezlet határozatát magáévá teszi s az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszteni határozza.

137. sz. Olvastatott az egyházkerületi közgyűlés 374—914. sz. azon határozata, mely szerint a népiskolai államsegélyek engedélyezéséhez szükséges nyilatkozatok az egyházkerület által megállapított alakban állítandók ki.

Tudomásul szolgál.

138. sz. Olvastatott az egyházmegyei tanítóegyesület határozata, mely az idehaza maradt tanítókat erkölcsileg elkötelezi, hogy 2 koronát adományozzanak a hadbavonult tanítók családtagjainak támogatására.

Közgyűlésünk a tanítói egyesület határozatát örömmel veszi tudomásul.

139. sz. Tanügyi bizottsági elnök előterjeszti az egyházmegyei tanügyi állapotokról szóló jelentését a melyből kitűnik, hogy 6023 tanköteles közül 5527 járt iskolába vagyis iskolázatlanul maradt 823 százalék. Az iskolázatlanul maradt növendékek számát tulajdonképen Margitta, ahol 32 százalék — Tóti, ahol 21 százalék Érmihályfalva, ahol 19 százalék Bihardiószeg, ahol 15 százalék Biharfélegyháza, ahol 21 százalék és Álmosd szolgáltatják. — Ezen egyházakra nézve a tanügyi bizottság azt javasolja, hogy a legközelebbi Canonica visitatio alkalmával vizsgáltsák meg: mi az oka e nagy foku iskolázatlanságnak.?

Népesség tekintetében 80 iskola közül 30-ban 60-ig 30-ban 60—80-ig; 15-ben 80—100-ig; 5-ben pedig 100 felül van a növendékek száma és pedig Diószegen 3 iskolában, Nagylétán 1, Gálospetriben 1, Èrmihályfalván 2 iskolában. Ezen túlnépes iskolákra vonatkozólag is azt javasolja a tanügyi bizottság, hogy a canonica visitatio állapítsa meg miként lehetne ezen segíteni.?

Tanszerek és berendezés tekintetében ma is szegény a legtöbb iskolánk; ezen segíteni is felhivandók az egyes egyházak — különösen Csokaly, Szentjobb és Magyarkecz.

Egészségi szempontból kifogásolandók; Csokaly, Magyarkecz, Szentjobb, Bagamér 1, Székelyhid 2, Èrmihályfalva 2. iskolái.

A tanítási eredmény teljesen örvendetesnek mondható mert 80 iskola közül 21 kitünő, 17 jeles, 23 jó, elegendő csak 12, míg elégtelen van 1 iskola és 2 alig elegendő.

A 12—15 évesek oktatásáról mindenütt gondoskodik vagy az egyház vagy a község kivéve Csokalyt, Hegyközszentmiklóst, ahol egyáltalán nincs ismétlő iskola és Margittát, ahol a leányok maradnak oktatás nélkül — a tanügyi bizottság ezeket az iskolákat utasítani kéri az ismétlő iskolák felállítására — amennyiben pedig ezt az egyházak nem tehetnék törvény értelmében kényszerítsék a politikai községeket az ismétlő iskolák felállítására.

A Kohányban Érábrány filiajában 30 tankötelesünk fog ezután iskolázatlan maradni — mert a helybeli gyermekek az állami iskolát zsufoltta teszik már az 1914—15. isk. évben: ugy látjuk helyesnek, hogy keressék meg a nagyméltóságú vall. és közokt. Miniszter ur egy újabb tanerő beállítása érdekében.

Közgyűlésünk a tanügyi bizottság jelentést tudomásul veszi, s midőn egyfelől a tanítás haladása feletti örömeinek kifejezést ad; másfelől a 2 alig elegendő és 1 elégtelen iskola tanítójával szemben követendő eljárásra vonatkozólag megismétli egyházmegyénknek sz. alatt nevezett tanítókra vonatkozó határozatát.

2. Margittai, tóti-i, érmihályfalvai, bibardioszei biarfélegyházai egyházakban az iskolázatlanok nagyszámának, —a diószegi, nagylétai, gálospetri-i, érmihályfalvai iskolákban a tulzsufoltság okainak a megvizsgálásával az egyház látogató küldöttséget megbizva — kiknek majd akkor fog utasítást adni.

3. A tanszerek és berendezések pótlására az egyházakat felhívja.

4. Csokalyt, Hegyközszentmiklóst és Margittát utasítja ismétlő iskola beállítására, amelyre

ha az egyház nem lenne képes politikai községgel állitassa fel, melynek első sorban kötelessége az iskolákról gondoskodni. E tekintetben tett lépések eredményéről mind harcsm egyház Esperes urnak jelentést tartozik tenni.

5. A kohányi 30 tanköteles iskoláztathatása érdekében az Esperes urat felkéri, hogy a nagyméltóságu vall. és közokt. miniszter urnál járjon közbe.

6. A tanügyi bizottság által beterjesztett statisztikai kimutatást mellékletei között ki nyomatja.

140. sz. Olvastatott a tanügyi bizottság jelentése a Háló Sándor debreceni tanító által készített II. osztályu és III. osztályu magyar nyelvtanról, mely szerint beható és részletes — több oldalról történt felszólamlások után a tanügyi bizottság Háló Sándor magyar nyelvtanának approbálását nem ajánlja — mert egyrésről nem tartja jobbnak az eddig használt tankönyveknél, másrésről az árát tulmagasnak találja.

Közgyülésünk a tanítótestület és tanügyi bizottság által megbirált 2 darab magyar nyelvtant approbálásra nem ajánlja.

125—130 számokat jegyzette *dr. Várady Miklós*
a többi *Szabó Zoltán*.

Hitelesítjük:

Székelyhíd, 1914. évi szeptember hó 30-án.

LENGYEL PÁL
SZABÓ ZOLTÁN

MAGYARY MIKLÓS
Dr. VÁRADY MIKLÓS

Kivonat az érmelléki ref. egyházmegye tanügyi állapotáról 1913-14. évről.

KÖR NEVE	Iskola száma			Iskolába járók száma			Iskolázatlan %	Tanítási eredmény					Iskola népessége				1 zárva * Gálospetri		
	fi	leány	összesen	fi	leány	összesen		kitünő	jeles	jó	elegendő	alig elég.	elégtelen	60-ig	60-80-ig	80-100-ig		100 felül	
Érmihályfalvai	23	795	845	1640	765	779	1544	5.9%	6	5	6	4	—	1	9	8	5	1*	2 isk. zárva volt * Diószeg 3. Nagyfőla 1.
Bihardioszegi	22	942	932	1877	854	852	1706	9.2%	6	3	5	3	2	—	3	9	6	4*	
Margittai	15	650	600	1250	548	495	1043	16.5%	3	4	5	3	—	—	8	5	2	—	
Székelyhidi	20	588	668	1256	580	654	1234	1.7%	6	5	7	2	—	—	10	8	2	—	
Összesen :	80	2978	3045	6023	2747	2780	5527	8.23%	21	17	23	12	2	1	30	30	15	5	

Kelt Érköbölkúton, 1914. szeptember 21-én.

VARGA BÉLA
tanügyi bizottsági elnök.

Tartalomjegyzék.

Álmosdi egyház közalapi segélye	114
Bacza Illés értarcsai tanító választása	89
Bályoki egyház közalapi segélye	118
Biharvajdai egyház közalapi segélye	121
Berettyószéplaki egyház közalapi segélye	115
Berettyószéplaki egyház I. és II. tanítói díjlevele	93
Berettyószéplaki egyház III. tanítói díjlevele	94
Bodor Pál aljegyző megválasztása	84
Csokalyi egyház közalapi segélye	98
Ebergényi Irén tanítónő megválasztása	92
Egyházfentartási alap létesítésére javaslat	121
Egyházkerületi 374 — 914 sz. határozata	137
Érköbölkuti egyház 1,500 kor. ideiglenes kölcsöne	125
Érköbölkuti egyház segélyegyleti segélye	100
Éradonyi egyház segélyegyleti segélye	99
Éradonyi egyház közalapi segélye	107
Érmihályfalvai egyház közalapi segélye	108
Érkeserői egyház közalapi segélye	104

Éolaszi-i egyház közalapi segélye	120
Értarcsai egyház közalapi segélye	106
Esperesi évi jelentés	81
Esperesi időszaki jelentés	82
Fazekas Imre emlékének megörökítése	83
Gyűlés megnyitása	79
Gyűlés alkotó tárgyainak számbavétele	80
Háló Sándor magyar nyelvtana	140
Hegyközszentmiklós közalapi segélye	113
Jakab József tanácsbíró megválasztása	84
Jakó Vilma tanítónő megválasztása	88
Kraupa Gizella tanítónő megválasztása	88
Konventi közalapi segély megszüntetése	132
Konventi 279—913. sz. határozat	134
Közgyűlés feltejeresztése a tandijkorpótlás ügyében	136
Kólyi egyház közalapi segélye	123
Ladányi Károly tanító megválasztása	90
Lovász Béla fegyelmi ítéletének kihirdetése	127
Lengyel Pál tanácsbíró megválasztása	84
Margittai egyház közalapi segélye	122
Marjay Péter ajánlata	126
Magyarkéczi egyház segélyegyleti segélye	101
Magyarkéczi egyház közalapi segélye	112
Monospetri egyház közalapi segélye	102
Monospetri-i egyház segélyegyleti segélyre	95
Micskei egyház közalapi segélye	105
Ottományi egyház közalapi segélyre	109
Piskolti egyház 4.500 korona kölcsöne	130
Prot. egyházi közíg. törvénytár ajánlása	135

Piskolti egyház közalapi segélye	110
Poklosteleki egyház közalapi segélye	111
Sarkadi Nagy József lelkész megválasztása	87
Simon Imre lelkész megválasztása	86
Sebők Károly tanító megválasztása	91
Szalacsi egyház közalapi segélye	119
Szunyogh Barnabás aljegyző megválasztása	84
Szentjobbi egyház segélyegyleti segélye	97
Szentjobbi egyház közalapi segélye	117
Székelyhidi egyház közalapi segélye	116
Tóti-i egyház közalapi segélye	124
Takács Zsigmond megválasztása	128
Tanító egyesület határozata a hadbavonultak érdekében	138
Tanügyi bizottság előterjesztése	139
Tanítók eskütétele	92
Vedresábrányi egyház segély egyleti segélye	96
Végh József káplántartási segélye	129
Vedresábrányi egyház közalapi segélye	103

